

Az Európai Unió gazdasági kormányzása röviden

A kiadványt a Europe Direct Tájékoztató Központ – Budapest munkatársai készítették.

2014

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető.....	5
Gazdasági kormányzás az Európai Unióban.....	6
Az európai szemeszter	7
Mi is az európai szemeszter?	7
Az európai szemeszter folyamata	8
A Stabilitási és Növekedési Paktum	10

Bevezető

A Europe Direct Tájékoztató Központ - Budapest 2013. január 1-je óta működik, létrejöttét az Európai Bizottsággal kötött partnerségi megállapodás tette lehetővé. Irodánk az ELTE Rektori Hivatal Pályázati és Innovációs Központ keretein belül látja el feladatait.

A Europe Direct magyarországi hálózatához további 19 központ tartozik, melynek alapvető célja, hogy tájékoztatást nyújtson az európai polgároknak, elsősorban jogaikról valamint az Európai Unió működéséről és prioritásairól. Budapesti irodánknál ezt a tájékoztatást partnerkapcsolataink fejlesztésével és kapcsolódó rendezvények szervezésével is igyekszünk elősegíteni. Az általunk nyújtott információszolgáltatás helyi szinten nyújt segítséget az érdeklődőknek, saját anyanyelvükön, könnyen elérhető forrásokat biztosítva. Különböző kommunikációs csatornákon keresztül folyamatos és interaktív kapcsolatot tartunk fenn a polgárokkal és partnereinkkel egyaránt, ezzel is ösztönözve az aktív részvételt, a Közösség kínáلتa lehetőségek felismerését és az uniós jogok gyakorlását.

Jelen kiadványunk célja, hogy a 2008-ban kezdődött pénzügyi, fiskális és gazdasági válságra adott uniós válaszlépéseket összefoglaljuk. Az intézkedések az Európai Unió gazdasági kormányzásának kialakítását eredményezték, mely azon intézmények és eljárások rendszerét takarja, melyek célja a polgárok gazdasági és társadalmi fejlődésének elősegítése. A korábbiakkal szemben ez sokkal hatékonyabb gazdasági és fiskális koordinációt takar. Ez Magyarországot részben közvetlenül, illetve az euróövezeti országokra vonatkozó eljárásokat tekintve, közvetve is érinti. Ezért érdemes foglalkozni azzal, hogy milyen eszközök vannak jelenleg érvényben azért, hogy az Unió megerősödve kerüljön ki a válságból.

Europe Direct – Budapest

Gazdasági kormányzás az Európai Unióban

A 2008-ban kezdődött gazdasági válság az Európai Unió majdnem minden országában alapvető problémákra hívta fel a figyelmet. Nyilvánvaló volt, hogy az egyes országok gazdaságai nagymértékben egymásra vannak utalva. A kihívások kezelése, valamint a növekedés és a foglalkoztatás élénkülésének beindítása érdekében az uniós országok úgy döntöttek, fokozzák a gazdaságpolitikai koordinációt egymás között. A végső cél pedig nem más, mint megerősödve kikerülni a válságból, egy összetartóbb közösségként, szilárdabb gazdasági és monetáris unióval, megteremtve egy esetleges jövőbeni politikai unió alapjait. Ennek érdekében került elfogadásra a gazdasági kormányzásról szóló jogszabálycsomag (az úgynevezett *hatos csomag*), a második gazdasági kormányzási csomag (az úgynevezett *kettes csomag*) és a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződés.

Az uniós gazdasági kormányzás alapját három intézkedés alkotja:

1. A megerősített **gazdasági menetrend** szorosabb uniós felügyelet mellett. Ide tartoznak többek között az *Európa 2020* stratégiában meghatározott szakpolitikai prioritások és célok, a gazdasági és költségvetési prioritások rendszeres éves megvitatása az *európai szemeszteren* keresztül, illetve a költségvetési és gazdasági szakpolitikák szigorúbb uniós felügyelete a *Stabilitási és Növekedési Paktum* révén.
2. Az **euróövezet stabilitásának** megőrzése céljából az államadóssággal kapcsolatos válságra válaszul hozták létre a tagállamoknak támogatást nyújtó *Európai Stabilitási Mechanizmust (ESM)*. Az ESM az Európai Unió stratégiájának fontos alkotóelemévé vált. A támogatási intézkedések feltétele a szigorú költségvetési konszolidáció és a reformprogramok megvalósítása.
3. A **pénzügyi ágazat helyreállítását** célzó intézkedések keretében olyan szabályokat hoztak létre, melyek arra hivatottak, hogy a lehető leghatékonyabban megelőzzenek bármilyen felmerülő problémát, és hogy minden pénzügyi szereplő vonatkozásában biztosítsák a megfelelő szabályozást és felügyeletet. A cél, hogy az Európai Unióban a bankok elégséges tőketartalékkal rendelkezzenek annak érdekében, hogy ellen tudjanak állni a pénzügyi rendszer válságainak, és tovább tudják nyújtani a hiteleket a vállalkozásoknak és a háztartásoknak ilyen időszakokban is.

Az európai szemeszter

Mi is az európai szemeszter?

Az európai szemeszter („európai félév”) képezi az új szabályok alapját. A folyamat évente ismétlődik, és nevéből adódóan hat hónapig tart. Ez idő alatt a tagállamok megpróbálják összhangba hozni költségvetési, makrogazdasági és strukturális politikáikat, hogy az uniós javaslatokat a nemzeti költségvetésük kidolgozásának korai szakaszában, illetve a gazdaságpolitikai döntéshozatal más szempontjainak kialakítása során számításba tudják venni.

Ennek a rendszernek köszönhetően világosabbak lettek a szabályok. Az év egésze során hatékonyabban koordinálhatók a nemzeti szakpolitikák, folyamatos a nyomon követés és az esetleges szabálytalanságokra gyorsabban lehet reagálni. Ennek eredményeként a tagállamok könnyebben teljesíthetik a költségvetési stabilitással és a reformokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásaikat, és egyúttal a gazdasági és monetáris unió egésze is erősebbé válik.

Erre azért volt szükség, mert a válságot megelőzően az uniós költségvetési és gazdasági szakpolitikai tervezés több különböző eljárás alkalmazásával zajlott. Mivel nem volt egy egységes rendszer, nem lehetett átfogó képet alkotni a tagállami

szinten mutatott intézkedésekről és a tagállamoknak sem volt lehetőségük az Unió gazdaságára vonatkozó kollektív stratégiát megvitatni.

Az elfogadott rendszer egyrészt hatékony koordinációt nyújt, mert biztosítja, hogy a tagállamok megvitassák költségvetési és gazdasági terveiket uniós partnereikkel, továbbá azt is lehetővé teszi számukra, hogy észrevételeket fűzzenek egymás elképzeléseihez. Az Európai Bizottságnak pedig lehetőséget ad arra, hogy még időben szakpolitikai iránymutatást nyújtson az alapján, hogy a tagállamok az Európai Unió hosszú távú növekedési stratégiáját megfelelően szem

előtt tartják-e. Ez az Európa 2020 stratégiában meghatározott célok megvalósítását jelenti. Másrészt világos ütemtervet is biztosít, mivel a ciklus minden évben hasonló menetrenddel zajlik le.

Az európai szemeszter folyamata

November: Ekkor jelennek meg az Unió gazdaságát vizsgáló jelentések: az éves *növekedési jelentés*, mely átfogó gazdasági prioritásokat határoz meg az Európai Unió számára a következő évre, és a *riasztási mechanizmus keretében készült*

jelentés, mely az esetleges gazdasági egyensúlyhiányok feltárása céljából vizsgálja a tagállamokat. Az Európai Bizottság ekkor hozza nyilvánosságra a költségvetési tervjavaslatokról alkotott véleményét is. A költségvetési terveket az euróövezet pénzügyminiszterei is megvitatják.

December: Az euróövezetbeli tagállamok az Európai Bizottság által megfogalmazott tanácsokat és a pénzügyminiszterek véleményét is figyelembe véve, elfogadják a végleges éves költségvetést.

Február/március: Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa keretében ülésező érintett szakminiszterek (a foglalkoztatásért, a gazdaságért és a

pénzügyekért, valamint a versenyképességért

felelős miniszterek)

megvitatják az éves növekedési jelentést. Az

Európai Tanács,

összhangban az éves növekedési jelentésekkel,

gazdasági prioritásokat fogad el az Unió számára.

Az Európai Bizottság ez

idő alatt közzéteszi *téli gazdasági előrejelzését* és ekkor hozza nyilvánosságra azon tagállamokra vonatkozó részletes vizsgálatának eredményeit, amelyeket potenciális egyensúlyhiány fenyeget.

Április: A tagállamok ekkor benyújtják *stabilitási*, vagy *konvergencia-programjukat*, és a *nemzeti reformprogramjukat*, amelyeknek összhangban kell lenniük valamennyi korábbi uniós ajánlással. Előbbi kettő a költségvetésre, utóbbi a tagállam gazdaságára vonatkozhat. Az Eurostat ebben az időszakban közzéteszi az adósságra és a hiányra vonatkozó, előző évi ellenőrzött adatokat, ami fontos annak vizsgálatához, hogy a tagállamok valóban teljesítik-e költségvetési céljaikat.

Május: Az Európai Bizottság elkészíti az *országspecifikus ajánlásokat*, amelyek az éves növekedési jelentésben meghatározott prioritásokon és az áprilisban benyújtott tervekben szereplő információkon alapuló, kifejezetten az adott tagállamnak szóló

szakpolitikai tanácsokat foglalnak magukban. Ezenkívül az Európai Bizottság májusban teszi közzé *tavaszi gazdasági előrejelzését* is.

Június/július: Az Európai Tanács jóváhagyja az országspecifikus ajánlásokat, majd a tagállamok szakminiszterei megvitatják őket. Végül a pénzügyminiszterek lesznek azok, akik ezeket júliusban elfogadják.

Október: A tagállamok ekkor nyújtják be a következő évre szóló költségvetési tervjavaslatukat. Ha a terv nincs összhangban a tagállam középtávú céljaival, az Európai Bizottság kérheti annak átdolgozását.

A Stabilitási és Növekedési Paktum

Az európai szemeszter az összehangolt gazdaságpolitikai koordináció megvalósítása. Ezzel az Európai Unió országai hatékonyabban tudják teljesíteni kötelezettségeiket, melyeket a **Stabilitási és Növekedési Paktum** tartalmaz. Ez a paktum olyan szabályok összességét jelenti, amely a rendezett államháztartás megteremtésére és fenntartására ösztönzi az uniós tagállamokat. A részei a következők:

1. A **felügyeleti ág** szerint az Európai Bizottság figyelemmel kíséri a tagállamok gazdasági fejlődését. Igyekszik rámutatni az esetleges problémákra, fenntarthatatlan folyamatokra, és a csökkenő versenyképesség okaira. Ezek beazonosítását segíti az éves növekedési jelentés és a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés is.
2. A **prevenációs ág**, mely szerint a nemzeti reformprogram mellett az euróövezethez tartozó országoknak stabilitási, a többi országnak pedig konvergenciaprogramot kell készíteniük minden évben. Ahogy fentebb volt róla szó erre minden év áprilisában kerül sor, melyet az Európai Bizottság értékel.
3. A **korrekciós ág** a túlzott hiány esetére vonatkozik. Az eljárás szerint, ha egy tagállam túllépi a vállalt költségvetési hiányt (a GDP 3%-a), a Tanács ajánlásokat ad ki a probléma orvoslásáról. Ha az ajánlásokat nem fogadják meg az az euróövezetbeli tagállamok esetében szankciókat is vonhat maga után.

A Stabilitási és Növekedési Paktum már a közös valuta létrehozásakor megszületett a rendezett államháztartás biztosítása érdekében. Az a mód azonban, ahogy végrehajtása a válság kirobbanása előtt folyt, nem szabott gátat annak, hogy bizonyos tagállamokban súlyos költségvetési egyensúlyhiány alakuljon ki.

A hatos csomag (2011 decemberétől 2013 májusáig), majd a kettes csomag (2013 májusától) megreformálta, a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződés pedig megerősítette a paktumot.

A bevezetett reformok hatalmas jelentőséggel bírnak. A válság rávilágított arra, mekkora mértékű az Unió gazdaságainak egymásrataltsága a gazdasági és monetáris unió létrehozása óta. Nagy szükség van arra, hogy egyrészt az euróövezetbe tartozó országok együttműködjenek olyan politikai döntések meghozatala érdekében, amelyek az egész

Unió szélesebb körű érdekeit is érintik, másrészt kulcsfontosságú, hogy rajtuk kívül a többi tagállam is hatékonyan kapcsolódjon be a koordinációs folyamatokba.

EURÓPAI SZEMESZTER: PARTNERSÉG AZ UNIÓ ÉS A TAGÁLLAMOK KÖZÖTT

	November	December	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	
Európai Bizottság	<p>▶ Őszi gazdasági előrejelzés</p> <p>A Bizottság közzéteszi az éves növekedési jelentést és a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést</p> <p>AGS AMR</p> <p>Euróbizottság</p> <p>A Bizottság véleményezi a költségvetés-tervezési javaslatokat</p>	<p>▶ Téli gazdasági előrejelzés</p> <p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p> <p>IDR</p> <p>A Bizottság közzéteszi a gazdasági kockázatoknak kitett országokra vonatkozó részletes vizsgálatok eredményét</p> <p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>▶ Tavasz gazdasági előrejelzés</p> <p>A Bizottság a költségvetési, gazdasági és szociális politikára vonatkozó országospecifikus ajánlásokat fogalmaz meg</p> <p>CSR</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>	<p>Kétoldalú találkozók a tagállamokkal</p>
Európai Tanács / Tanács	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják a költségvetés-tervezési javaslatokra vonatkozó véleményeket</p> <p>Euróbizottság</p> <p>A tagállami minisztereket fogadják el az éves növekedési jelentésről, és a riasztási mechanizmus keretében készült jelentésről, és megállapodnak a prioritás jelentő főbb területekről</p> <p>AGS AMR</p>	<p>Az Európai Tanács vezetői gazdasági prioritásokat fogadják el az éves növekedési jelentés alapján</p> <p>AGS</p>	<p>Az Európai Tanács vezetői jóváhagyják a végleges országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>	<p>A tagállami miniszterek megvitájtják az országospecifikus ajánlásokat</p> <p>CSR</p>
Tagállamok	<p>A tagállamok elfogadják költségvetésüket</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	<p>A tagállamok ismertetik a költségvetési politikára vonatkozó stabilitási vagy konvergenciaprogramjukat és (a gazdaságpolitikára vonatkozó) nemzeti reformprogramjukat</p>	
Európai Parlament	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	<p>Vita / állásfoglalás az éves növekedési jelentésről</p> <p>AGS</p>	

Glosszrium: **AGS** (Annual Growth Survey); éves növekedési jelentés – **AMR** (Alert Mechanism Report); a riasztási mechanizmus keretében készült jelentés – **CSR** (Country-Specific Recommendations); országospecifikus ajánlások
EDP (Excessive Deficit Procedure); túlzott hiány esetén követendő eljárás – **IDR** (In-Depth Review); részletes felülvizsgálat

Források

European Commission, Economic and Financial Affairs, EU economic governance

http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/index_en.htm

Európa 2020, Gazdasági kormányzás

http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/economic-governance/index_hu.htm

/Európai Bizottság/

Europe Direct Tájékoztató Központ – Budapest

1056 Budapest, Szerb u. 21-23.

<http://edbudapest.elte.hu>

budapest@europedirect.hu

A kiadvány az Európai Unió támogatásában részesült. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

**Készült az EU
társfinanszírozásával**

